Вступ до ПЕРШОГО ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПЕТРА

У першому з двох своїх Послань апостол Петро звертається до християн, розпорошених по всій Римській імперії. Він називає їх «розсіяними на чужині» по римських провінціях (1:1). Ці християни, переважно з язичників, зносили страждання та випробування, які є неминучим наслідком життя в мирському язичницькому суспільстві. Християни і справді є «чужинцями» й «перехожими», які тимчасово мешкають на цій землі й чекають свого вічного дому на небесах.

Зміст

1:1–2	Вітання
1:3–12	Хвала Богу й Христу за євангеліє та спасіння
1:13 – 5:11	Що означає стояти в Божій благодаті та провадити святе життя
5:12	Тематичне твердження
5:13–14	Заключні привітання

Головна тема

Головна думка, яка об’єднує все Послання, висловлена в 5:12: «Коротко… написав вам через вірного брата Силуана, закликаючи й засвідчуючи, що це істинна Божа благодать, у якій ви стоїте». Благодать Божа – це християнська релігія і життя, якого вона вимагає (пор. 1:10). На християн обрушилися вогняні випробування (4:12). Форми слова «страждати» зустрічаються приблизно 13 разів (у Новому перекладі Біблії короля Якова). Християни мали зустрічати страждання мужнім християнським життям, сповненим радості та надії. Для того щоб спонукати їх проявляти терпіння та вірність, в Посланні дається п’ятдесят один наказ або умовляння. Любов, яку Бог виявив до нас через Христа, вже є достатньою мотивацією (1:3 і далі).

Спеціальний розділ

НОВИЙ ЗАПОВІТ І РАБСТВО 4

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 9

ПЕРШЕ ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПЕТРА

[1:2] Оскільки Бог вічний і всезнаючий, Він наперед знав, хто буде освячений Духом через особистий послух (вільне волевиявлення) і таким чином отримає очищення своїх гріхів кров'ю Христа.

[1:5] Божа сила «зберігає» людину для спасіння через Його Слово, яке є Його силою спасати людей (Римлян 1:16). Це Слово породжує віру в людському серці (Римлян 10:17). Цей вірш не стосується нібито нездатності християнина відпасти від благодаті через чудесне втручання Бога. Навпаки, Бог дає християнам Своє Слово, натхнене Святим Духом, і вони повинні самі **вирішити** продовжувати вірити, проявивши вільне волевиявлення.

1:8 аВ М-тексті – *не знавши*

[1:10–11] *Дивіться Спеціальний розділ на стор. 12 коментарів до Ісаї щодо месіанських пророцтв.*

[1:10–12] Ці вірші пояснюють природу натхненності Біблії, зокрема: 1) що натхненні промовці Старого Заповіту не завжди розуміли всю інформацію, яку Бог надавав через них; 2) в них діяв Дух Христа; 3) цю саму натхненну інформацію подавали апостоли в дні Петра і 4) їхніми промовами керував той самий Святий Дух. Дуже важливо зауважити твердження Петра, що **розум натхненних авторів був задіяний** у процесі створення ними натхненних писань, але **кінцевий продукт був Божим**, оскільки вони не завжди розуміли всю значимість власних творів.

1:12 аУ NU-тексті – *вас.*

1:16 аЛевіт 11:44, 45; 19:2; 20:7

1:22 аNU-текст опускає *Духом.*

1:23 аNU-текст опускає *вічно.*

1:24 аУ NU-тексті – *і вся її слава.*

1:25 аІсаї 40:6–8

[1:19] *Більше про моральну досконалість Ісуса дивіться у Спеціальному розділі на стор. 6 коментарів до Об'явлення.*

Крім того, вічність і, отже, божественність Ісуса вбачається і в тому факті, що Він провадив авторів писань Старого Заповіту за сотні років до того, як прийняв людську подобу. Тут також зазначено той факт, що старозавітні пророки набагато заздалегідь передбачили страждання Христа і «славу», що настане після них, тобто Його воскресіння, вознесіння та правління праворуч від Бога.

[1:20] Боже «передбачення ще перед заснуванням світу» не виключає права особистого вибору. Навіть Ісус міг вирішити не підкоритися Богу (Євреїв 5:9). Натомість Він віддав Себе за наші гріхи. Дивіться Галатів 1:4; 2:20; Ефесян 5:2, 25; 1 Тимофія 2:6; Тита 2:14.

[1:25] Більше про натхненність Біблії дивіться на стор. 6 вступних коментарів і стор. 3 коментарів до 2 Тимофія

2:6 aІсаї 28:16

[2:6] Ці месіанські пророцтва (з Ісаї 28:16, Псалма 117:22 та Ісаї 8:14) додатково підтверджують натхненність Біблії.

2:7 aПсалом 117:22

2:8 aІсаї 8:14

2:21 aУ NU-тексті – *вас.*

bУ NU-тексті та M-тексті – *вас.*

2:22 aІсаї 53:9

[2:22] За понад 700 років до цієї події це месіанське пророцтво з Ісаї 53:9 передбачило невинність Ісуса перед Його розп'яттям – ще один доказ натхненності Біблії.

2:25 aГр. *епіскопос*

[3:1–7] Ці застереження контрастують із загальним запереченням у сучасній культурі гендерних ролей, визначених Творцем. Ці ролі не є продуктом постійно змінюваної людської культури, а були встановлені Самим Богом під час творіння (Буття 1:27; 2:18–24; Матвія 19:4–6; 1 Коринтян 14:33–36; 1 Тимофія 2:8–15). Дивіться також стор. 16 коментарів до Римлян і коментарі до 1 Тимофія 2:11–15.

[3:2] Дивіться коментарі до 1 Тимофія 2:9–10.

3:8 aУ NU-тексті – *смиренні.*

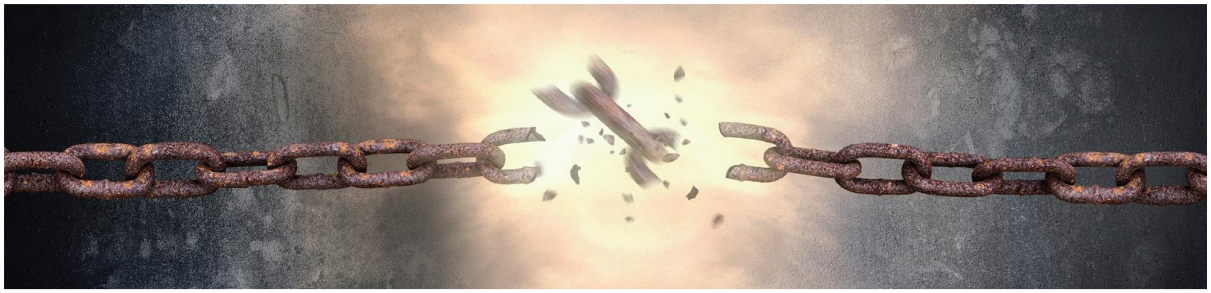

НОВИЙ ЗАПОВІТ І РАБСТВО

Хоча критики Біблії заявляють, що Петро, Павло та інші автори книг Біблії схвалювали рабство, вони майже не досліджують це питання справедливо. Справа в тому, що наказ Петра рабам-християнам шанувати своїх панів цілком узгоджується з рештою Слова Божого щодо необхідності всім християнам коритися тим, хто має владу. Більше того, вчення Нового Заповіту не схвалює гріховне рабство, а навпаки, доведене до свого логічного завершення, спонукало б сумлінних рабовласників і урядовців, які прагнуть правди, покласти край будь-якому виду жорстокої, гріховної неволі.

За тисячі років до створення Господньої Церкви і задовго до того, як автори Нового Заповіту розглянули поведінку рабів-християн у першому столітті, різні форми рабства були звичним явищем. Насправді практично кожна стародавня цивілізація використовувала рабів. У XVI столітті до нашої ери єгиптяни поневолили сотні тисяч ізраїльтян (Вихід 1; пор. Числа 1:46). Історики підрахували, що на час написання Нового Заповіту в першому столітті в Римській імперії проживало від п'яти до восьми мільйонів рабів[1], що становило 15-25% загального населення Італії[2].

У І-МУ СТОЛІТТІ ПОНЯТТЯ «РАБСТВО» МАЛО ШИРОКИЙ ДІАПАЗОН ЗНАЧЕНЬ

Слово «раб» є перекладом грецького слова *дулос*. У деяких випадках воно перекладається як «слуга», але *дулос* найкраще перекладати саме як «раб» (особливо тому, що «у звичайному вживанні в даний час ці два слова [раб і слуга] мають розрізне значення»)[3].

Отже, що означає «раб» або «рабство»? Американці часто уявляють собі давнє рабство як різновид гнітючої кабали, яка була поширена серед багатьох рабовласників у Північній Америці у XVIII та XIX століттях, коли мільйони африканців викрадали з їхньої батьківщини і переправляли через Атлантику. Звичайно, деякі види рабства в першому столітті нагадували це, але часто були й зовсім іншими. Наприклад, рабство в часи Нового Заповіту не ґрунтувалося на расовій приналежності. Багато іноземних солдатів та їхні родини ставали рабами після того, як потрапляли в полон під час війни[4]. Більше того, «дехто ставав рабом, тому що не міг повернути позичені гроші. Уряд також міг взяти людей у рабство, якщо вони не могли заплатити податки. Також було багато випадків, коли бідняки продавали своїх дітей у рабство багатшим сусідам»[5].

Візьміть до уваги й той факт, що стародавні люди могли б сприйняти певні сучасні практики як форми «рабства». Наприклад, сотні тисяч працюючих американців майже третину кожного року працюють **на уряд**. Тобто уряд **під загрозою штрафів і тюремного ув'язнення змушує** американців щороку сплачувати податки місцевим, державним і федеральним органам влади, еквівалентні їх зарплаті за понад 100 днів. Багато американців щороку віддають уряду більше грошей, ніж вони витрачають на їжу, одяг і житло разом узяті[6]. Згідно з irs.gov, за несплату встановлених урядом податків громадяни США можуть бути притягнуті до відповідальності та ув'язнені на строк до п'яти років. А як щодо призову в армію – «практики, коли людям за законом наказують служити в збройних силах»?[7] І досі всі 18-25-річні чоловіки в США повинні зареєструватися в системі вибіркової служби в США на випадок «кризи, що вимагає призову»[8] – тобто випадку, коли тисячі чи навіть мільйони чоловіків будуть змушені йти на війну і, можливо, померти за свою країну, хотіли вони цього чи ні.

Будь ласка, зрозумійте, ми не пропонуємо обдурити уряд або відмовитися підкорятися його владі, якщо призов буде відновлено. Це просто приклад більш широкого визначення поняття «рабство» в першому столітті. Коли люди запитують, «чи схвалював Петро рабство?» треба розуміти, що в першому столітті існували різні види «рабства», включаючи деякі форми, що нагадують сучасні практики, які вважаються загальноприйнятими та морально виправданими.

ВИЗНАЧЕННЯ «СХВАЛЕННЯ»

Отже, чи автори книг Біблії «схвалювали» рабство? Слово «схвалювати» означає «публічно чи офіційно заявляти про свою підтримку або підтвердження (когось або чогось)»[9]. Підтримувати означає відстоювати або просувати якусь ідею, річ чи особу. Чи автори Біблії «схвалювали» рабство? Чи вони відстоювали або публічно пропагували його, як хтось просуває певний продукт чи політичного кандидата сьогодні? Ні, принаймні не таке рабство, про яке думає більшість людей, коли чують це слово.

По правді кажучи, Біблія конкретно засуджує «викрадачів людей» (*андраподістаіс*) як беззаконних і непокірних осіб, які поводяться всупереч «здоровому вченню» (1 Тимофія 1:10). Данкер та ін. визначають викрадачів людей як «работорговців»[10]. Павло явно не схвалює таку діяльність і відносить викрадачів людей, работорговців, до однієї категорії з убивцями, брехунами та іншими безбожними грішниками (1 Тимофія 1:9–10).

Проте через п’ять розділів Павло написав: «Ті, хто перебуває в ярмі рабства, хай шанують своїх панів, аби Боже Ім’я і вчення не зневажалися. Ті ж, хто має віруючих панів, хай ними не нехтують, бо вони є братами, але хай ще більше служать, адже ті, хто користується *їхніми* послугами, є вірними та улюбленими. Навчай і нагадуй про це» (1 Тимофія 6:1–2). Чого Павло наказав Тимофію навчати рабів-християн у першому столітті? Поважати, шанувати і старанно служити своїм панам (подавати їм добрий приклад християнства).

АВТОРИ КНИГ БІБЛІЇ СХВАЛЮВАЛИ ПОБОЖНУ ПОКОРУ, А НЕ ГРІХОВНІ ФОРМИ РАБСТВА

Наказ рабам шанувати своїх панів у Новому Заповіті повністю узгоджуються з рештою Божого Слова щодо всіх християн, які мають коритися тим, хто має владу. Християн, які жили в самому серці Римської імперії, Павло навчав: «**Кожна людина** нехай кориться вищій владі… Віддавайте всім належне: кому податок – податок, кому мито – мито, кому страх – страх, кому пошану – пошану» (Римлян 13:1, 7; Матвія 22:21). Також і Петро написав: «Отже, підкоріться всякій людській владі задля Господа, – чи цареві, як володареві, чи правителям… Оскільки така Божа воля… Шануйте всіх, любіть братерство, бійтеся Бога, поважайте царя» (1 Петра 2:13–17). Чи була Римська імперія багато в чому корумпованою? Звичайно. Чи було підкорення християн римській владі загальним схваленням стану речей в імперії? Зовсім ні. Але християни повинні були (і мають) проявляти смирення і підкорятися.

Бог очікує від усіх християн прояву покірного духу. Діти повинні підкорятися своїм батькам (Ефесян 6:1–3). Молоді люди повинні слухатися старших (1 Петра 5:5). Дружини повинні коритися своїм чоловікам (1 Петра 3:1–2). Члени місцевих церков мають підкорятися своїм старійшинам, які керують ними (Євреїв 13:17; Дії 20:28). Місцеві пастирі повинні повністю підкорятися Архипастору (1 Петра 5:1–4). Коротше кажучи, усі християни, включно з тими, хто займає керівні посади в Церкві, мають «виявляти покору один до одного, адже Бог гордим противиться, а покірним дає благодать» (1 Петра 5:5). І Бог дійсно очікує, що Його народ смиренно підкорятиметься «всякій людській владі задля Господа» – чи то царям, чи то панам (1 Петра 2:13, 18).

ПІДКОРЕННЯ ЗАРАДИ ВИЩОЇ МЕТИ

Приписи щодо підкорення раба своєму панові в Новому Заповіті були дані не тому, що Бог віддає перевагу пану над його рабом (Галатів 3:28), або просто хоче зробити життя одних людей важчим за життя інших. Конкретна мета заклику Павла до рабів-християн підкорятися своїм панам-язичникам полягала в тому, «аби Боже Ім’я і вчення не зневажалися» (1 Тимофія 6:1).

Уявіть собі, якби в першому столітті раби-християни один за одним ставали менш покірними своїм панам, оскільки більше дізнавалися про рівність прав усього людства (Буття 1:26–27). Поміркуйте, як сильно була б заплямована репутація християнства в очах невіруючого світу, якби Павло прямо навчав, що всіх рабів треба звільнити. Крім того, як бути з тими, хто став рабом через скоєні ними злочини або несплачені величезні борги? Як зазначив Вільям Барклай: «Для Церкви заохочення рабів до спротиву, бунту та повстання проти своїх панів було б фатальним. Це просто спричинило б громадянську війну, масові вбивства та повну дискредитацію Церкви»[11].

Бог, у Своїй безмежній мудрості, наказує всім людям робити все можливе, щоб якнайбільше зробити для справи Христа **в будь-якій ситуації**, в якій вони опинилися. «Кожний нехай залишається в тому покликанні, в якому був покликаний. Ти був покликаний, будучи рабом? Не журися! Та коли можеш стати вільним, – скористайся *цим*. Адже раб, покликаний Господом, є вільним у Господа. Так само покликаний вільним є рабом Христа» (1 Коринтян 7:20–22). Незалежно від того, чи стає хтось християнином у рабстві чи в жахливому шлюбі, Бог хоче, щоб Його діти змінювалися зсередини та чинили позитивний духовний вплив на інших. **Будьте покірні** батькам, чоловікам, урядовцям і навіть рабовласникам. «Тож нехай сяє ваше світло перед людьми, щоб вони побачили ваші добрі діла **й прославили Отця вашого, Який на небесах**» (Матвія 5:16). Замість того щоб давати людям підстави проклинати Христа та Його вчення, будьте слухняні всім тим, хто має владу, «задля Господа» (1 Петра 2:13). Завжди поводьтеся достойно, щоб інші могли «приборкували неуцтво немудрих людей» і «прославити Бога в день відвідин», побачивши ваші добрі діла (1 Петра 2:15, 12; пор. 3:1–2). Коротше кажучи, «покоріться під міцну Божу руку, щоб Він вас підняв свого часу» (1 Петра 5:6).

ДОВЕДЕННЯ ВЧЕННЯ НОВОГО ЗАПОВІТУ ДО ЛОГІЧНОГО ЗАВЕРШЕННЯ

З часом, із поширенням християнства та збільшенням числа рабовласників, які ставали християнами, умови життя багатьох рабів різко покращилися б. У міру того як рабовласники з чесним і добрим серцем навчалися б 1) любити Господа всім своїм серцем, і всією своєю душею, і всією своєю думкою, і 2) любити своїх ближніх (включаючи своїх рабів), як самих себе (Матвія 22:36–40), вони б «облишили погрози» (Ефесян 6:9). Коли б рабовласники-християни намагалися поводитися з іншими так, як вони хотіли б, щоби поводилися з ними (Матвія 7:12), вони б віддавали своїм рабам «справедливе й належне», знаючи, що вони також мали Господа на небі (Колосян 4:1). У міру того як рабовласники підкорялися б Христу, під перетворюючим впливом євангелія вони б навчалися бути «милосердними» до всіх (Римлян 12:2,10), включаючи й усіх тих, хто їм служив. Коротше кажучи, настанови Павла зовсім не схвалюють гріховне рабство, а навпаки, **доведені до свого логічного завершення**, врешті-решт призвели б сумлінних рабовласників і урядовців, які прагнуть правди, покласти край будь-якому виду жорстокої, гріховної неволі. Докладніше про Біблію і рабства дивіться у Спеціальному розділі на стор. 27 коментарів до Книги Вихід.

3:12 аПсалом 33:13–17

3:14 аІсаї 8:12

3:15 аУ NU-тексті – *Христа як Господа.*

[3:15] Слово «апологетика» походить від грецького слова *апологія*, що означає захищати або відстоювати. Таким чином, християнська апологетика є захистом християнської системи вірувань. Цей вірш (1 Петра 3:15) часто називають «апологетичним» через наказ християнам бути готовими «дати відповідь [*апологіан*]». (Більш докладне обговорення апологетики дивіться на стор. 25 вступних коментарів і стор. 2 коментарів до Книги Дії).

Захистити надію, яка живе у серці вірних християн, часто доволі легко. Кожного разу, коли християни знаходяться серед інших, хто «прийняв віру, рівноцінну нашій», їм легко сміливо захищати новозавітне християнство. Можливо, саме з цієї причини Петро просуває цю думку на

крок далі, кажучи, що християни повинні бути готовими захистити християнство перед «кожним, хто запитує».

Уявіть собі, як Петро пише ці слова і подумки повертається до часу, коли Ісуса схопили і судили. Незадовго до того, як почали розгортатися події тієї ночі, Петро сміливо і відважно заявив, що готовий навіть померти з Христом. Але як тільки натовп убивць затримав його Господа, Петро міг лише ховатися в тіні та слідувати за Ісусом на відстані. Його слабкість і боягузтво лише посилилися, коли його впустили у двір первосвященика. Там на нього чекав ворог, якого він не зміг побороти – настільки лютий і жахливий, що його уста, здавалося, не могли вимовити жодного слова на захист ані його віри, ані свого Господа. Тим ворогом була… служниця!

«Ти також був з Ісусом Галилеянином», – звинуватила вона його. І Петро, який одним із перших учнів проголосив Христа Сином Бога Живого (Матвія 16:16), і який стверджував, що тільки Христос мав слова вічного життя (Івана 6:68), стояв приголомшений, і зміг лише боягузливо пробурмотіти: «Не знаю, що ти кажеш!» (Матвія 26:70).

Вірі Петра був кинутий виклик – і Петро зазнав цілковитої невдачі. Отже, він із власного досвіду знав, як це, коли твоя віра рушиться під тиском ворога. Проте лише через кілька тижнів після його ганебного зречення Господь дав йому привілей промовити проповідь, яка в день П'ятидесятниці широко відкрила людям двері Царства.

Отже, застереження Петра своїм послідовникам нагадує застереження люблячої матері, яка обпекла руку об гарячу піч і хоче вберегти своїх дітей від тієї ж помилки. Безсумнівно, через той досвід апостол і закликáв кожного християнина: «Господа Христа освячуйте у ваших серцях і *будьте* завжди готові дати відповідь кожному, хто запитує вас про вашу надію, але з лагідністю і страхом». Він надто добре розумів альтернативу – відречення від Господа перед обличчям ворога – і набагато краще за інших знав, що про це надто жахливо навіть подумати.

[3:19] *Дивіться коментарі до Буття 6:3.*

3:20 аУ NU-тексті та M-тексті – *коли Боже довготерпіння терпляче очікувало.*

[3:21] В Едемському саду сатана обманом змусив Єву з'їсти заборонений плід, запевнивши її, що тоді вона стане подібною до Бога (Буття 3:5). Хоча Бог до цього сказав, що «того дня, коли з'їси з нього, неодмінно помреш» (Буття 2:17), сатана сміливо заперечив Божий наказ, вставивши слово «не» в те саме твердження: «Ні! Ви **не** помрете!» (Буття3:4). Він узяв ті самі слова, які вимовив Сам Бог, і просто додав до них слово «не». І ця проста вставка повністю змінила суть справи. Вона створювала враження, ніби правда була повною протилежністю того, що насправді сказав Бог. Вона заперечила Боже Слово і замість нього поставила брехню, яка суперечила Божій волі.

Бог попередив, що навіть серед християн з'являться ті, хто спотворюватиме, заперечуватиме та відкидатиме Його накази. Сам Ісус попереджав: «Стережіться лжепророків, які приходять до вас в овечих шкурах, а всередині – хижі вовки» (Матвія 7:15). З Ним погоджувався Петро: «А були і в народі лжепророки, як і між вами будуть лжевчителі, які вноситимуть згубні єресі» (2 Петра 2:1). Павло також стверджував, що навіть серед лідерів Церкви повстануть деякі і «будуть говорити перекручене» (Дії 20:30).

Зважаючи на ці прямі застереження, не може не дивувати, що так багато тих, хто заявляє про свою приналежність до християнства, відкинули встановлену Богом роль водного хрещення в Його плані викуплення. Перспектива спасіння «тільки вірою» пронизала християнський світ і витіснила водне хрещення з його божественно призначеного місця. Замість того щоб бути лінією розмежування між грішником і святим, як це скрізь стверджує Новий Заповіт, хрещення перетворилося на символ «постфактум» – на «зовнішнє вираження» прощення, попередньо досягнутого через віру.

Хоча багато віршів у Новому Заповіті пояснюють належну роль водного хрещення (занурення), як це передбачено Богом, створюючи таким чином послідовну та гармонійну картину в усьому натхненному Писанні (Матвія 28:19–20; Марка 16:15–16; Івана 3:5; Дії 2:38,

41; 8:12, 13, 16–38; 9:18; 10:47–48; 16:15, 33; 18:8; 19:5; 22:16; Римлян 6:3–4; 1 Коринтян 12:13; Ефесян 4:5; 5:26; Колосян 2:12; Тита 3:5; Євреїв 10:22), продемонструвати, як далеко деякі вчителі зайшли у відмові від біблійного трактування хрещення, можна на прикладі одного вірша, 1 Петра 3:21. Тут Петро проголосив дуже просто: «хрещення… і **нині вас спасає**». У перекладі НПУ сказано: «…хрещення, яке **спасає зараз і вас**». В перекладі І. Огієнка читаємо: «хрищення… **спасає тепер і нас**».

Що зробили з цим віршем більшість коментаторів, теологів і церковних авторитетів? Вони намагалися всіма силами викривити сенс цього вірша, щоб уникнути його чіткого змісту. Оскільки вони вже прийняли фальшиву теорію спасіння – «тільки вірою» без будь-яких подальших актів покори з боку віруючого – їм довелося спотворити Святе Письмо, щоб уникнути сили віршів, які точно вказують на роль водного хрещення. Тож, до дуже прямого, безпомилкового твердження апостола Петра вони додали те саме коротке слово «не»: «Цей прообраз – хрещення –…і нині вас **не** спасає»; «Це прообраз хрещення, яке **не** спасає зараз і вас» (НПУ); «Того образ, хрищення… **не** спасає тепер і нас» (І. Огієнко).

Крім того, грецький прийменник *діа* з родовим відмінком має основне значення «через». Вісім людей були врятовані **через** воду, тобто Бог використав воду як лінію розмежування між загиблими і врятованими. Піднявши ковчег, вода була «межею», яка відокремила вісім членів сім'ї Ноя від решти людства. Водне хрещення – це лінія розмежування, яку Бог призначив для розрізнення загубленої людини від спасенної. Кров Христа, а не вода, очищає гріх (див. 1:19). Зануренню у воду повинні передувати віра, покаяння та визнання божественності Христа (Марка 16:16; Дії 2:38; Римлян 10:9–10). Петро включив саме цей пункт у свою дискусію. Якщо видалити вставне речення з вірша 21, чітко видно взаємодію між хрещенням і викупною діяльністю Христа: «Цей прообраз – хрещення –… і нині вас спасає через воскресіння Ісуса Христа». «Воскресіння» – це фігура мови, відома як синекдоха, коли частина використовується замість цілого. «Воскресіння» включає всю викупну жертву Ісуса – смерть, поховання та воскресіння (див. 1 Коринтян 15:1–4). Петро використав це слово в тому самому сенсі і в 1:3 – він приписував спасіння подвигу Христа на хресті, але застосування цього рятівного досягнення до грішника відбувається **під час його хрещення**. Таким чином, хрещення – це не «**як**» відбувається спасіння, а «**коли**»[12]. Дивіться також Спеціальний розділ на стор. 16 коментарів до Івана.

[3:22] *Підтвердження божественності Христа*

4:1 aNU-текст опускає *за вас.*

4:3 aNU-текст опускає *життя.*

[4:5] У судний день усі померлі постануть перед Богом на суд, так само, як і ті, хто ще житиме на момент повернення Христа. Отже, вони все ще свідомо існують поза могилою. Дивіться Спеціальний розділ на стор. 22 коментарів до Луки.

4:8 aПриповісті 10:12

[4:12] *Дивіться Спеціальний розділ на стор. 14 коментарів до Йова щодо страждань і Божої любові.*

4:14 aNU-текст опускає решту цього віршу.

[4:16] На додаток до біблійних імен, таких як «віруючий», «святий», «брат/сестра» на позначення Божого народу, ім'я «християнин» має особливе значення, оскільки конкретно визначає особу як послідовника Христа. Спасіння доступне лише послідовникам Христа, як сказав Сам Ісус (Івана 10:7–9; 14:6; пор. Дії 4:12; 1 Тимофія 2:5). Отже, християнство є єдиною істинною релігією, дозволеною Богом. Дивіться Спеціальний розділ щодо імені християнин на стор. 23 коментарів до Ісаї.

[4:17] Євангелію потрібно «коритися», а не просто вірити в нього. Дивіться 1:2, 22–23, а також Дії 6:7; Римлян 1:5; 2:8; 5:19; 6:16; 16:26; 2 Солунян 1:8.

4:18 аПриповісті 11:31

[5:1 і далі] *Докладніше про старійшин, пасторів і єпископів дивіться в коментарі до Ефесян 4:11.*

5:5 аПриповісті 3:34

[5:8–9] Ще одна ознака фактичного існування сатани. Його «діяльність» пояснює, зокрема, існування страждань у світі. Він бажає захопити якомога більше людей із собою в пекло навічно. Біблія пропонує багато вірогідних пояснень існування страждань, які змушують декого сумніватися в існуванні Бога. Докладніше про проблему зла, болю і страждань дивіться в Спеціальному розділі на стор. 14 коментарів до Йова.

5:10 аУ NU-тексті – *А Бог усякої благодаті… поновить, укріпить, зміцнить і твердо поставить вас.*
bУ NU-тексті та M-тексті – *вас*.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Walter Scheidel (2007), “The Roman Slave Supply,” стор 6, https://www.princeton.edu/~pswpc/pdfs/scheidel/050704.pdf.
2. Там само, стор. 3-6.
3. Frederick Danker (2000), *A Greek-English Lexicon of the New Testament* (Chicago: The University of Chicago), стор. 260.
4. John Simkin (2014), “Slavery in the Roman Empire,” *Spartacus Educational*, http://spartacus-educational.com/ROMslaves.htm.
5. Там само.
6. Scott Greenberg (no date), *Tax Foundation*, https://taxfoundation.org/tax-freedom-day-2016-april-24/.
7. «Призов», *Merriam-Webster.com*, https://www.merriam-webster.com/dictionary/conscription.
8. “Who Must Register?” (2008), Selective Service System, https://web.archive.org/web/20090507213840/http://www.sss.gov/FSwho.htm.
9. «Схвалювати», *Merriam-Webster.com*, https://www.merriam-webster.com/dictionary/endorse.
10. Danker, стор. 76.
11. William Barclay (1956), *The Letters to Timothy, Titus, and Philemon* (Philadelphia: Westminster), стор. 141.
12. Dave Miller (2019), *Baptism & the Greek Made Simple* (Montgomery, AL: Apologetics Press).